

**EEN HARTEKREET
OVER HET VORMGEVEN
EN VERBEEDEN
VAN LEVENSVRAGEN**

MEIKE HEESSELS

**MINOR ZINGEVINGSGERICHT WERKEN IN SOCIAL WORK,
ZORG EN WELZIJN & MINOR IN SEARCH OF MEANING**

VANDAAG

Dank dat ik hier mag zijn!

Vertellen, delen, vragen

Nemen jullie elkaar mee in een mini ritueel lab?

EVEN VOORSTELLEN

- Antropoloog: onderzoek naar crematierituelen
- Docent Ritueel Lab in Minor Zingevingsgericht Werken
- Knutselaar en ritueel maker

ZINGEVINGSGERICHT WERKEN OP DE HAN

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

- Minor Zingevingsgericht werken in social work, zorg en welzijn
- Minor In Search of Meaning

Doel: zingeving als deel van werk erkennen, herkennen en zin vragen kunnen oppakken, zelfstandig en in samenwerking met collega's en leidinggevenden

GELEEFDE RELIGIE ALS UITGANGSPUNT

Religion, at the individual level, as an ever-changing, multifaceted, often messy – even contradictory - amalgam of beliefs and practices that are not necessarily those religious institutions consider important (McGuire, 2008, p. 4).

Deze zinvragen en praktijken gaan studenten bij iemand onderzoeken en samen met die persoon vormgeven in een persoonlijk ritueel

RITUAL AS A FRAME AROUND A MOMENT

Tiu de Haan on ritual:

[https://www.youtube.com/
watch?v=umdZlyriW-U](https://www.youtube.com/watch?v=umdZlyriW-U)

Die "omlijsting" ga je vullen met:

- levensvraag/zinvraag
- kernwaarden die daarbij horen (Gordon-Lennox, 2017)
- welke rituele elementen passen daarbij? (Grimes, 2014)

Wat staat er op het spel?

WERKWIJZE RITUEEL LAB

Oprichter Ritueel Lab, Ronald Grimes

Ervaren, maken, experimenteren, durven, kwetsbaarheid, veiligheid, 'ritual failure' als kans

Een open ruimte om te leren wat rituelen kunnen doen, op een veilige manier, vanuit je eigen levensverhaal

Promotie onderzoek dodenrituelen: Bringing home the dead, Heessels (2012)

OP JOUW MANIER

- Jullie zijn vast wat gewend maar...
- Vandaag draait niet alleen om de ander, maar ook om jezelf
- Online, maar wel echt aanwezig

- Dus, altijd op je eigen manier, zoals voor jou fijn is, zoals in Lab ook doen

9/10/18
Meike liefste schat
al is heussels maar een
naam, met een naam leg
je je bestaan vast.

En met jouw liefde voor
het bestaan ben jij
de beste!

Kris John

RITUEEL LAB 1

MIJN NAAM IS..

Naam is als een symbool

- verwijst naar andere mensen, andere plekken, verankert jouw bestaan of identiteit
- Welke namen heb jij gekregen tijdens je leven?
- Waar komt je naam vandaan?
- Naar wie ben je vernoemd?
- Heb je bijnamen of koosnamen?
- Welke past jou (nu) beste?

RITUELEN EN FAMILIEWAARDEN

Mensen in moeilijke tijd leren putten uit de krachtbronnen die in hun cultuur, familie en geschiedenis besloten liggen.

Zoeken naar manieren om je eigen geschiedenis te begrijpen via symbolische en zintuiglijke taal van rituelen.

Kitlyn Tjin A Djie
Irene Zwaan **DE**
**FAMILIE-
ZIEL**

Hoe je geschiedenis je kan helpen
op je levenspad

PROMETHEUS • BERT BAKKER

SYMBOLISCHE WANDELING

Samen op zoek naar symbolen,
gewoontes, de krachten in je
geschiedenis:

Wat maakt jouw
familie/vriendengroep/omgeving tot
wie ze zijn?

En hoe zie je dat terug in jou?

Wat koester je? En wat zou je willen
loslaten?

RITUEEL LAB 2

**IS ER EEN OBJECT DAT
JOU SYMBOLISCH
VERBINDT MET ANDEREN,
MET EEN BIJZONDERE PLEK
OF.. ?**

GA HIEROVER IN GESPREK

COLLECTIEVE ROUWRITUELEN

HARTE KREET BIJ ST. ONTCOMMER

**PERSOONLIJK
ROUWRITUEEL
DE BROERTJES**

IN GESPREK

Wat maakt het bij jullie los?

Hebben jullie vragen?

Meike.heessels@han.nl